



Viltskadestatistik 2016

**Skador av fredat vilt
på tamdjur, hundar och gröda**

Viltskadestatistik 2016

Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda

Författare: Jens Frank, Johan Månsson, Linda Höglund

Rapport från Viltskadecenter, SLU 2017-5

Utgivare: Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, Sveriges Lantbruksuniversitet

Utgivningsdatum: 2017-11-28

Version 1.0

ISBN: 978-91-984193-1-3

© Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, SLU

Omslagsfoto: Grågås.

Fotograf: Johan Månsson

Rapporten kan laddas ned som pdf-dokument från Viltskadecenters webbplats:
www.slu.se/viltskadecenter

Den kan även beställas från:

Viltskadecenter, SLU, Grimsö forskningsstation,
730 91 Riddarhyttan

Innehåll

Inledning	2
<i>Delområden i statistiken</i>	3
1. Tamdjur	4
<i>Om statistiken</i>	4
<i>Utbetalade bidrag och ersättningar 2016</i>	4
<i>Skador på tamdjur 2016</i>	6
<i>Skador orsakade av björn 2016</i>	7
<i>Skador orsakade av lodjur 2016</i>	9
<i>Skador orsakade av varg 2016</i>	11
<i>Skador orsakade av örn 2016</i>	13
2. Hund	15
<i>Om statistiken</i>	15
<i>Skador på hundar 2016</i>	15
<i>Utbetalade bidrag och ersättningar 2016</i>	16
3. Gröda	18
<i>Om statistiken</i>	18
<i>Beviljade bidrag och ersättningar 2016</i>	18
<i>Skador på gröda 2016</i>	18

Inledning

Staten får i mån av tillgång på medel lämna bidrag för att förebygga skador av vilt och ersätta inträffade skador. Detta regleras i Viltskadeförordningen (2001:724) och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag och ersättningar för viltskador (NFS 2008:16) samt i Föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (STFS 2007:9). Bidrag och ersättningar för viltskador utgår endast för vilt som inte får jagas under allmän jakttid.

Sedan våren 2010 lämnar länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder från Viltskadeanslaget till betesmarker på icke blocklagd mark. Bidrag till beteshagar på blocklagd mark ska istället sökas som miljöinvestering och finansieras med särskilda medel som anslagits av Jordbruksverkets Landsbygdsprogram. Medel från Landsbygdsprogrammet får endast användas till rovdjursavvisande stängsel på blocklagda betesmarker. Medlen används i första hand i län med fast förekomst av varg, där angreppen förväntas bli flest. För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur har vi sedan 1997 redovisat vilka medel som beviljats ur Viltskadeanslaget (Naturvårdsverket) och Landsbygdsprogrammet (Jordbruksverket) i samma tabeller och grafer i denna rapport. Från och med 2014 redovisas utbetalda bidrag istället för beviljade bidrag, eftersom alla beviljade bidrag inte utnyttjas. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

I denna rapport redovisas de skador och bidrag som länsstyrelserna har registrerat. Av olika skäl kan enskilda länsstyrelser i enstaka fall vara försenade med registreringen vilket leder till att redovisningen blir ofullständig.

Delområden i statistiken

Redovisningen av viltskadestatistiken är indelad i tre delområden:

1. Tamdjur
2. Hund
3. Gröda

I delområde *Tamdjur* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på tamdjur samt skador på tamdjur och beviljade ersättningar för dessa. Statistiken omfattar andra tamdjur än ren. För att ersättning för tamdjur som angripits av rovdjur ska utgå måste skadorna ha besiktigats av en besiktningsman som är förordnad av länsstyrelsen. Besiktningsmännen utbildas av Viltskadecenter.

I delområde *Hund* redovisas ersättning för uppkomna skador av rovdjur på hundar samt antalet hundar som dödats eller skadats av respektive rovdjursart under året. För att ersättning för hundar som angripits av tamdjur ska beviljas gäller samma principer som för tamdjur (se ovan).

I delområde *Gröda* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på gröda inom jordbruket och ersättningar för uppkomna skador på gröda samt vilka skadegörare som observerats. Även skador på gröda måste besiktigas av en av länsstyrelsen förordnad besiktningsman för att ersättning ska kunna lämnas. Vid besiktningen bedömer besiktningsmannen storleken på skördebortfallet som orsakats av fredat vilt. Storleken på skördebortfallet ligger till grund för ersättningens storlek.

För åren 1997 - 2002 har uppgifter årligen insamlats från länsstyrelsernas beslut om bidrag och ersättningar samt från besiktningsprotokoll upprättade vid besiktningar av anmälda skador. Åren 2003 - 2015 har statistiken inom delområdena Tamdjur, Hund och Gröda hämtats från den nationella databasen Rovdjursforum. Från 2016 och framåt hämtas uppgifter från Rovbase och genom särskild rapportering från länsstyrelserna och Jordbruksverket.

1. Tamdjur

Om statistiken

Bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur på tamdjur går oftast till uppsättning av rovdjursstängsel kring beteshagar. De vanligaste stängseltyperna är femtrådigt elstängsel eller fårnät kompletterat med två eltrådar (en låg och en hög). Bidrag ges oftast enbart till materialkostnaden, men ibland även till en del av arbetskostnaden. Bidrag kan även lämnas till andra former av såväl permanenta som akuta åtgärder. Sedan 1 januari 2009 har länsstyrelserna även möjlighet att själva använda viltskademedel för inköp av akuta förebyggande åtgärder som kan lånas ut till behövande djurägare under begränsade tidsperioder.

För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur sedan 1997 redovisas medel som utbetalats från Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet i samma tabeller och grafer i denna rapport. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

Redovisningen av skador på tamdjur 2016 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2016. Skador på tamdjur redovisas dels som antal *angrepp* på tamdjur orsakade av björn, järv, kungsörn, lodjur och varg, dels som antal *djur* som angripits av respektive rovdjursart under året.

Samtliga skador i statistiken är besiktigade av länsstyrelsens besiktningsmän. Vid besiktning av tamdjur och hundar gör besiktningsmannen en bedömning av om döds- eller skadeorsaken är orsakad av ett stort rovdjur. I denna rapport redovisas endast fall där besiktningsmannen angivit att bedömningen är dokumenterad eller bedömd som säker. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningsmannen bedömer har orsakat angreppet. Även tamdjur som saknas i samband med konstaterade rovdjursangrepp redovisas.

Utbetalade bidrag och ersättningar 2016

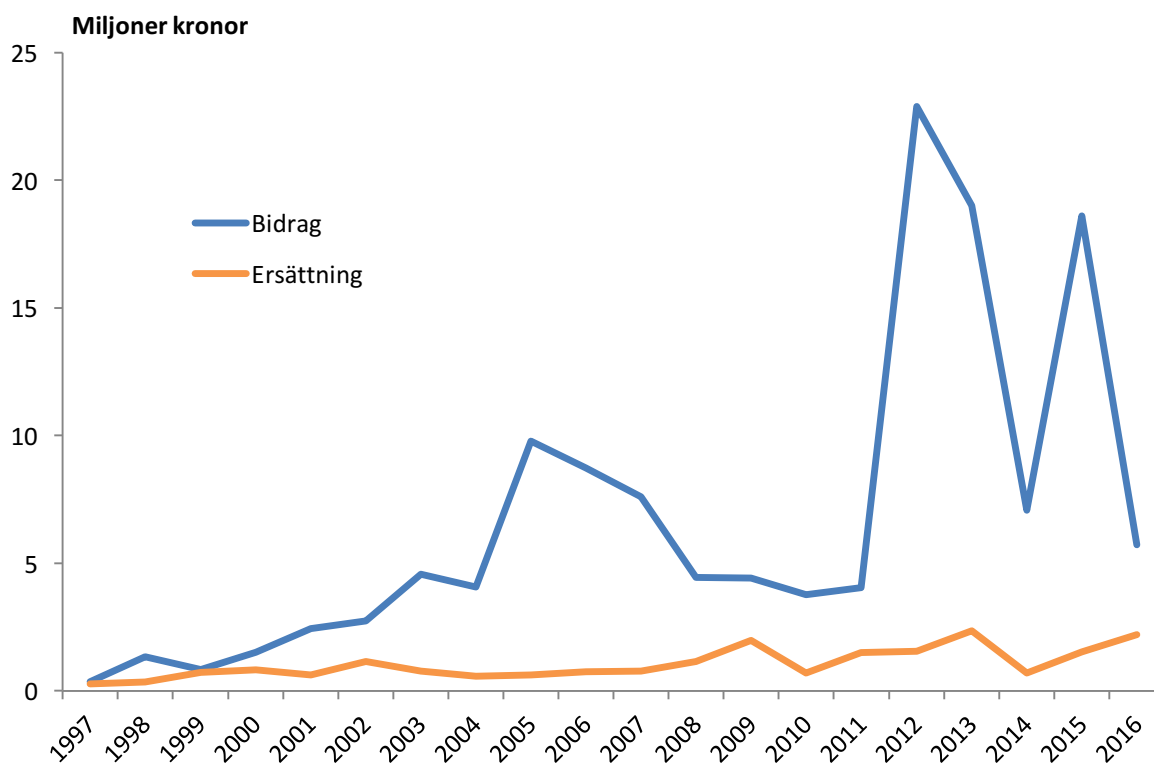
2016 gav länsstyrelserna bidrag om totalt 5,7 miljoner kronor för åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur. I tabell 1 redovisas utbetalade bidrag som finansierats med både Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet. Att bidraget ser ut att minska drastiskt hänger samman med landsbygdsprogrammets stödcykel, där Jordbruksverket med fyra års mellanrum får medel från EU att fördela.

Den sammanlagda ersättningen beviljad av länsstyrelserna för skador orsakade av stora rovdjur på tamdjur 2016 uppgick till 2,2 miljoner kronor (tabell 1 och figur 1).

Tabell 1. Av länsstyrelserna under 2016 utbetalda bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättning för uppkomna skador på tamdjur (tusen kronor).

Länsstyrelse	Bidrag	Ersättning	Summa
Blekinge	0	5	5
Dalarna	1 024	242	1 266
Gävleborg	189	170	359
Gotland	0	65	65
Halland	79	39	118
Jämtland	131	33	164
Jönköping	43	64	107
Kalmar	0	50	50
Kronoberg	148	77	225
Norrbottn	0	0	0
Örebro	2 062	199	2 261
Östergötland	98	14	112
Skåne	263	7	270
Södermanland	2	19	21
Stockholm	60	244	304
Uppsala	63	31	94
Värmland	994	278	1 272
Västerbotten	8	190	198
Västernorrland	28	96	124
Västmanland	269	13	282
Västra Götaland	251	358	609
Hela landet	5 712	2 194	7 906

Källa: Länsstyrelserna & Jordbruksverket



Källa: Länsstyrelserna & Jordbruksverket

Figur 1. Beviljade bidrag och ersättningar inom delområde tamdjur 1997-2016.

Skador på tamdjur 2016

Under 2016 angreps 609 får, 2 nötdjur och 3 getter. Utöver detta skadades eller förstördes 45 bikupor och 11 ensilagebalar.

Förutom får, nöt, get, häst, hjort, bikupor och ensilagebalar inträffar ibland även angrepp på djur som höns, påfågel, gås, kalkon, kanin, med mera. Dessa samlas i kategorin "Annat" i statistiken.

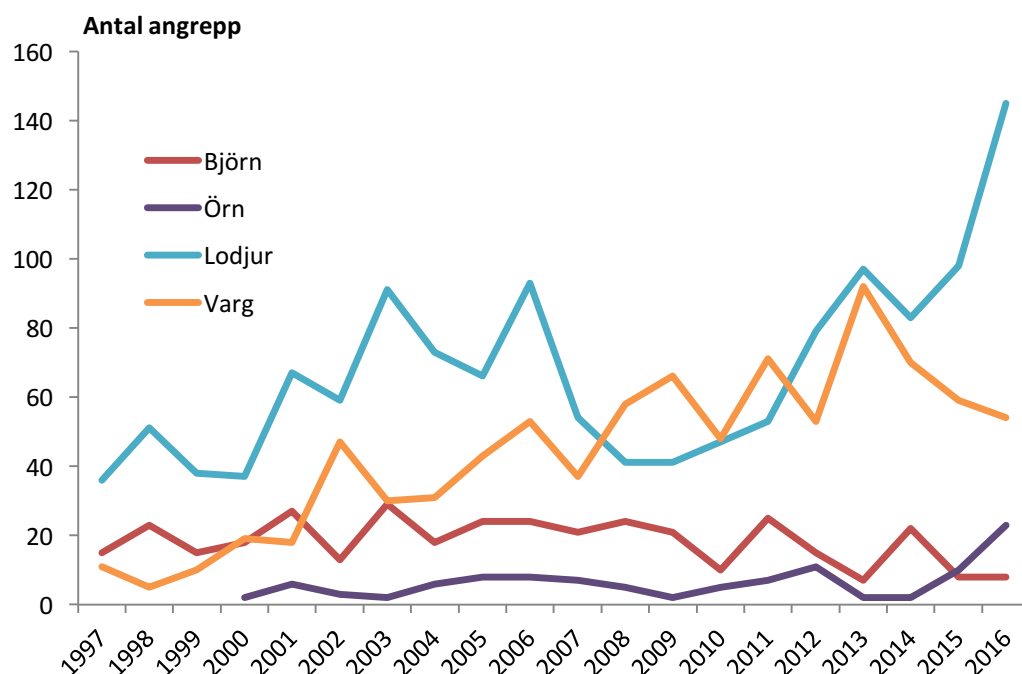
Vid förvaltning av stora rovdjur är det mer ändamålsenligt att förhålla sig till antal *angrepp* från olika rovdjur än summan av antalet djur som angripits, eftersom den senare till följd av rent slumpmässiga orsaker kan variera väldigt mycket. Från och med 2007 sammanställer Viltskadecenter därför även denna uppgift. I trenddiagrammet (figur 2) redovisas endast angrepp på får. Angrepp på övriga tamdjur är väldigt få och präglas av slumpmässiga variationer.

Under perioden 1997 - 2016 har såväl antalet rovdjursangripna tamdjur som antalet angrepp varierat ganska mycket mellan åren för samtliga rovdjursarter (se grafer för respektive rovdjur längre fram i rapporten).

Tabell 2. Antal dödade, skadade eller saknade av respektive tamdjur till följd av angrepp av fredade rovdjur i Sverige 2016.

	Får			Nöt			Get			Häst			Totalt	
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angripna	Antal angrepp
Varg	252	37	25	1	-	-	-	-	-	-	-	-	315	55
Lodjur	217	17	14	-	-	-	3	-	-	-	-	-	251	146
Björn	14	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	8
Örn	22	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	23	18
Järv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	505	55	44	2	-	-	3	-	-	-	-	-	609	227

Källa: Rovbase



Källa: Rovbase

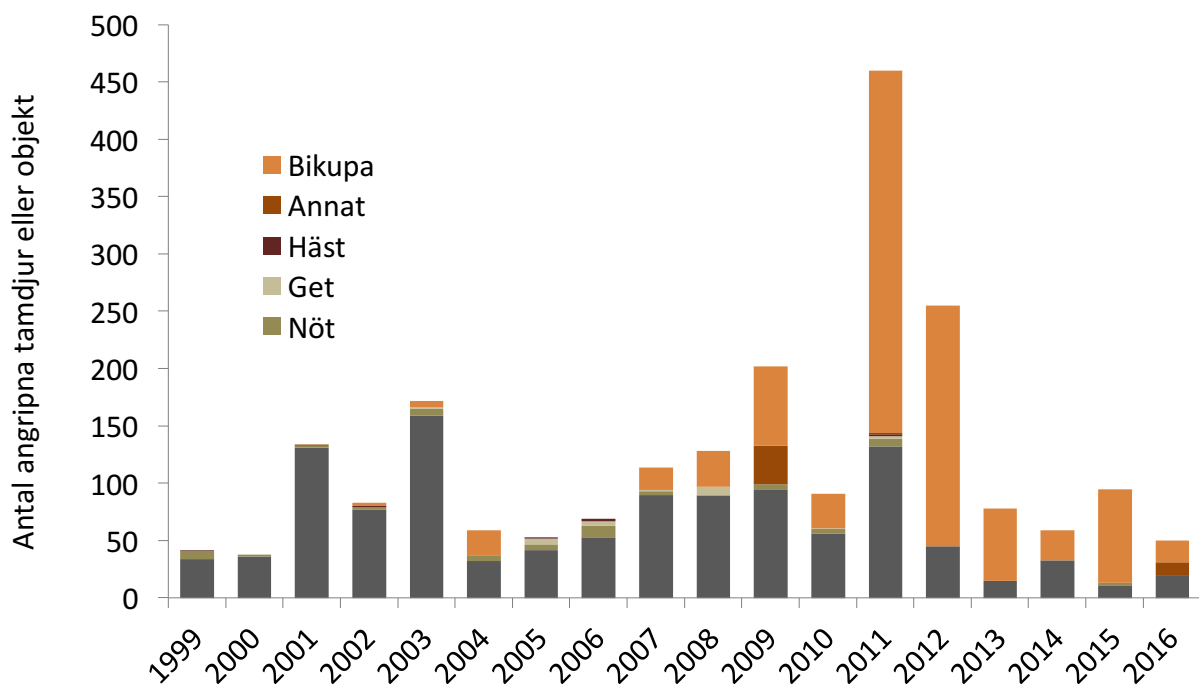
Figur 2. Antal rovdjursangrepp på får 1997-2016.

Skador orsakade av björn 2016

Tabell 3. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av björn 2016.

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Bikupa	Annat			Totalt angripna av björn						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Förstörda	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Bikupa	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	6	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	12
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	1	-	1	-	-	-	13	1	15
Västernorrland	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	5	-	-	-	1	-	6
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V:a Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	14	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	1	-	20	-	-	-	19	1	40	

Källa: Rovbase






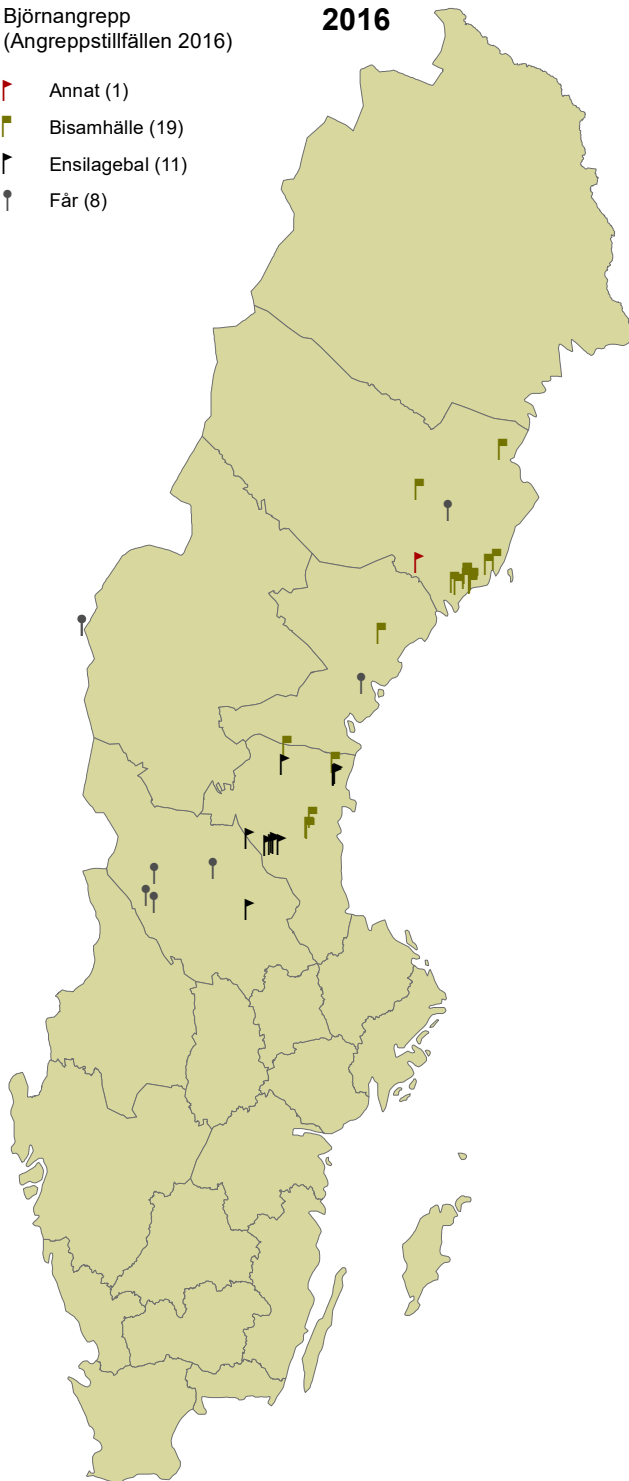
Källa: Rovbase

Figur 3. Skador orsakade av björn 1999-2016.

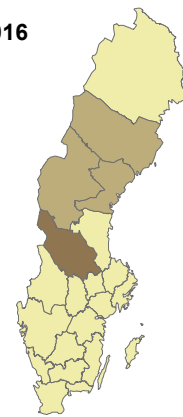
Björnangrepp
(Angreppstillfällen 2016)

2016

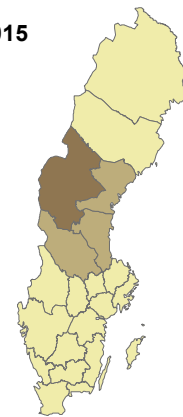
-  Annat (1)
-  Bisamhälle (19)
-  Ensilagebal (11)
-  Får (8)



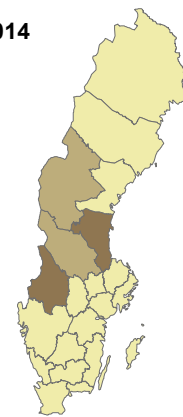
2016



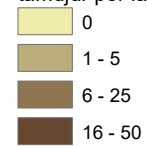
2015



2014



Antal björnangripna
tamdjur per län



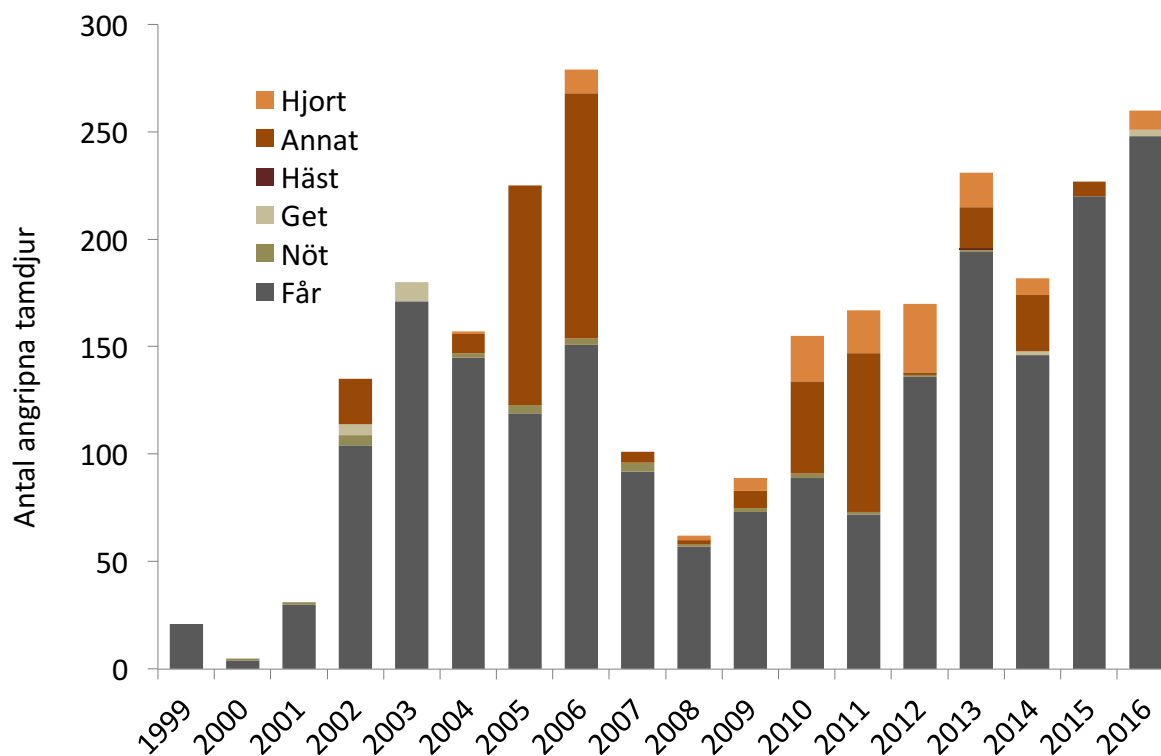
Figur 4. Skador orsakade av björn 2016.

Skador orsakade av lodjur 2016

Tabell 4. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av lodjur 2016.

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Hjort			Totalt angripna av lodjur						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Hjort	Annat	Totalt
Blekinge	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Dalarna	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	7
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	8
Halland	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	6	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	7	-	-	-	1	-	-	8
Kalmar	26	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	-	-	-	-	-	-	27
Kronoberg	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	6
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	5	-	-	-	1	-	-	6
Stockholm	22	10	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	-	-	-	-	-	-	35
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	6	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-	8	-	-	-	5	1	-	14
Värmland	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Västerbotten	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	8
Västernorrland	4	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	10
Västmanland	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
V:a Götaland	82	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	85	-	1	-	1	-	-	87
Örebro	16	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	16	-	2	-	-	-	-	18
Östergötland	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	-	13
Hela Landet	217	17	14	-	-	-	3	-	-	-	-	8	1	-	248	-	3	-	9	-	260	

Källa: Rovbase







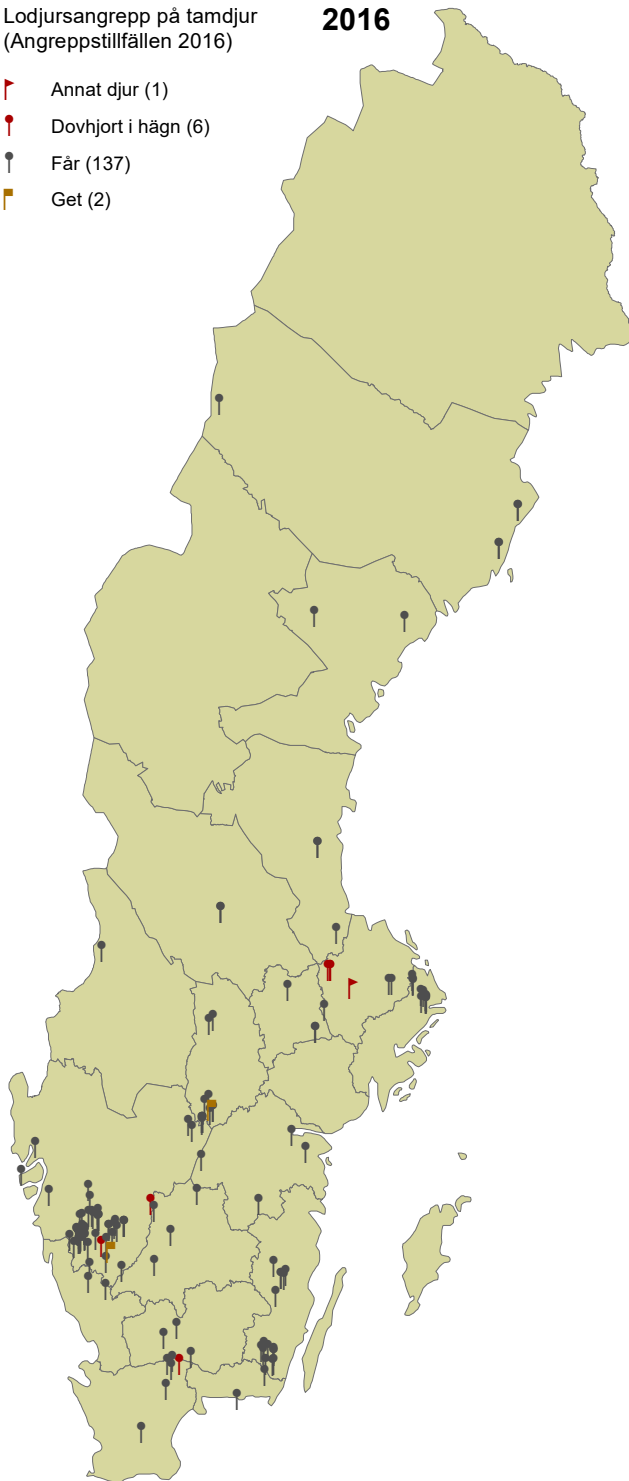
Källa: Rovbase

Figur 5. Skador orsakade av lodjur 1999-2016.

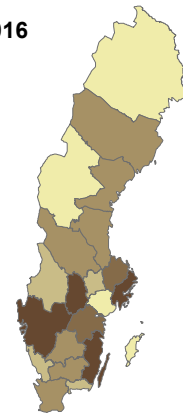
Lodjursangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2016)

2016

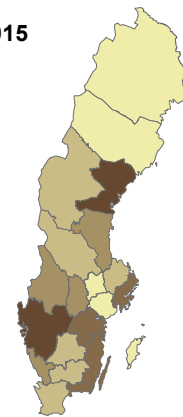
-  Annat djur (1)
-  Dovhjort i hägn (6)
-  Får (137)
-  Get (2)



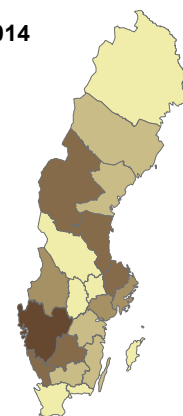
2016



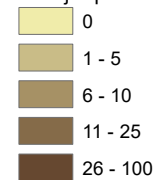
2015



2014



Antal lodjursangripna
tamdjur per län



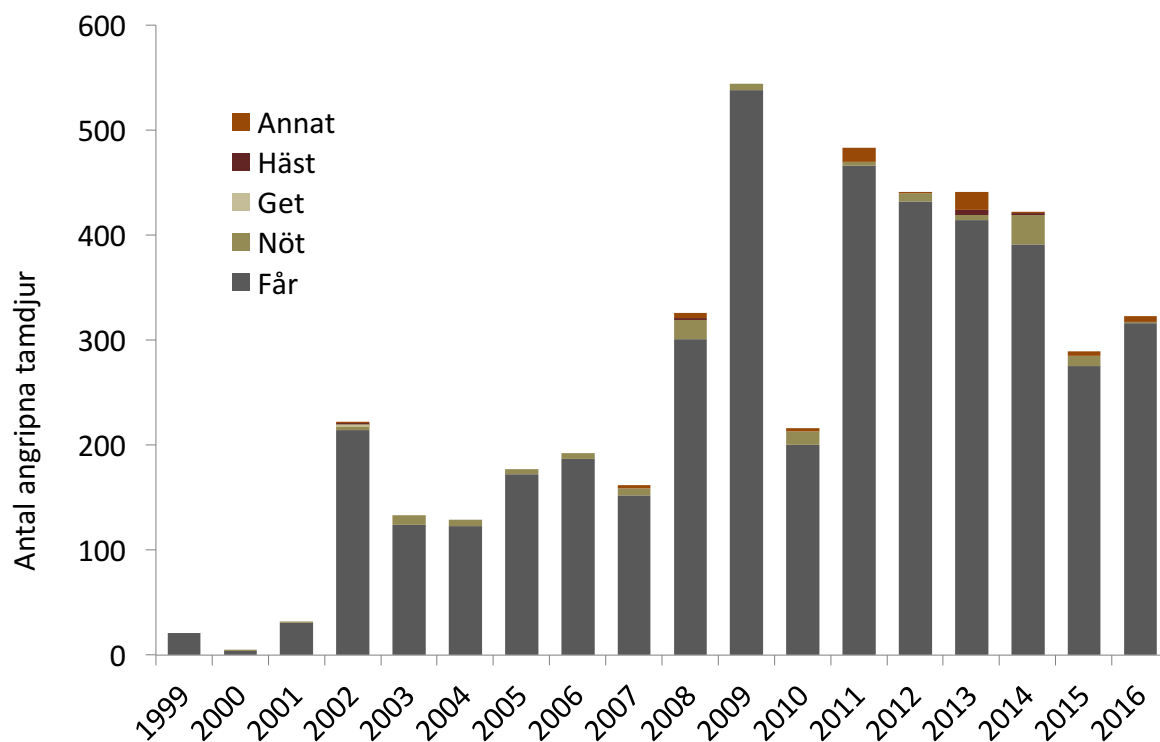
Figur 6. Skador orsakade av lodjur 2016.

Skador orsakade av varg 2016

Tabell 5. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av varg 2016.

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av varg					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	36	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	47
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	4
Halland	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4
Jämtland	3	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	10
Jönköping	9	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	14
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	19	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	-	-	-	-	29
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	8
Södermanland	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	5
Uppsala	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Värmland	108	8	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	120	-	-	-	-	120
Västerbotten	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
V:a Götaland	10	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	12
Örebro	46	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	-	-	-	-	56
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	252	37	25	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	316	

Källa: Rovbase



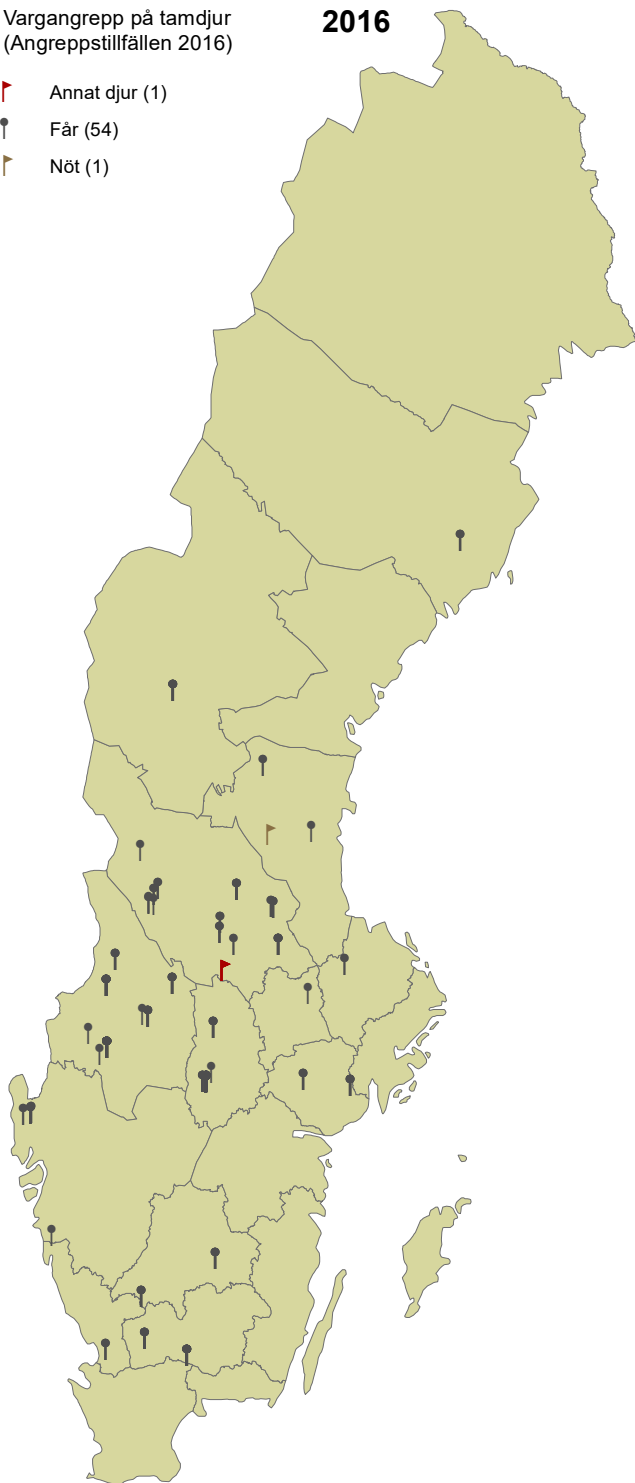
Källa: Rovbase

Figur 7. Skador orsakade av varg 1999-2016.

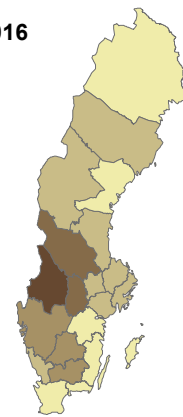
Vargangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2016)

2016

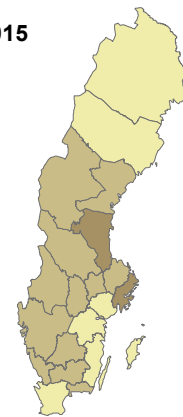
- 🚩 Annat djur (1)
- 📍 Får (54)
- 🐄 Nöt (1)



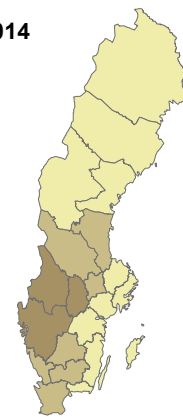
2016



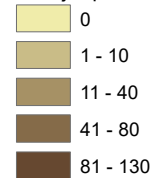
2015



2014



Antal vargangripna
tamdjur per län



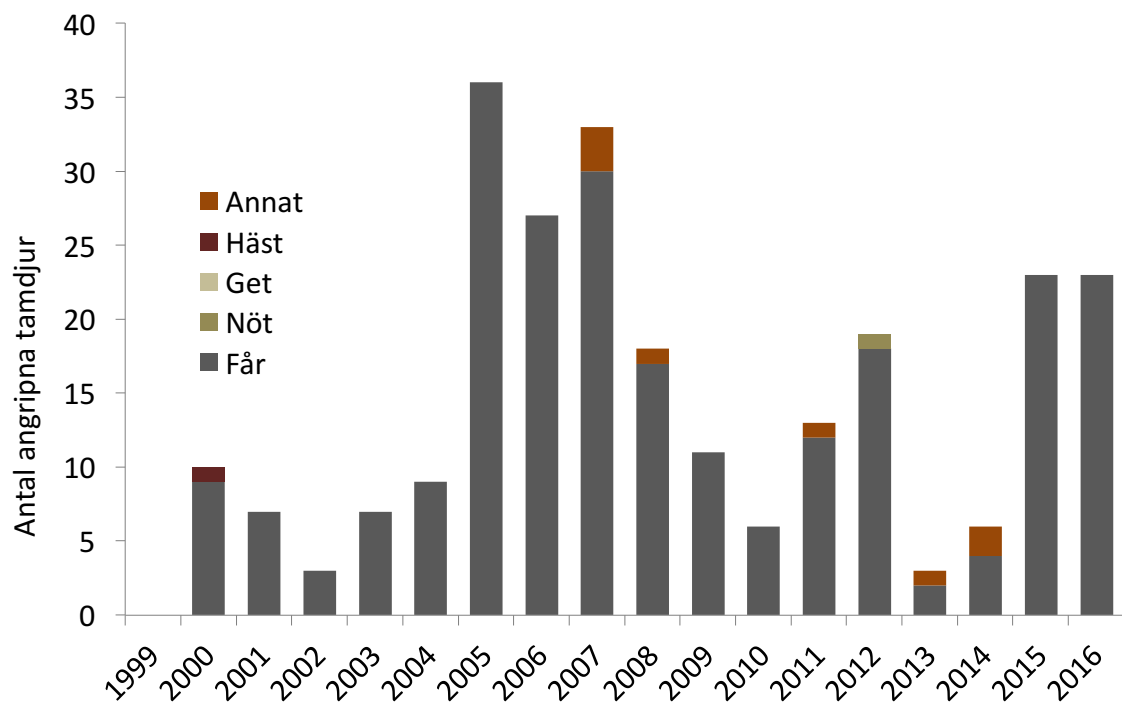
Figur 8. Skador orsakade av varg 2016.

Skador orsakade av örn 2016

Tabell 6. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av örn 2016.

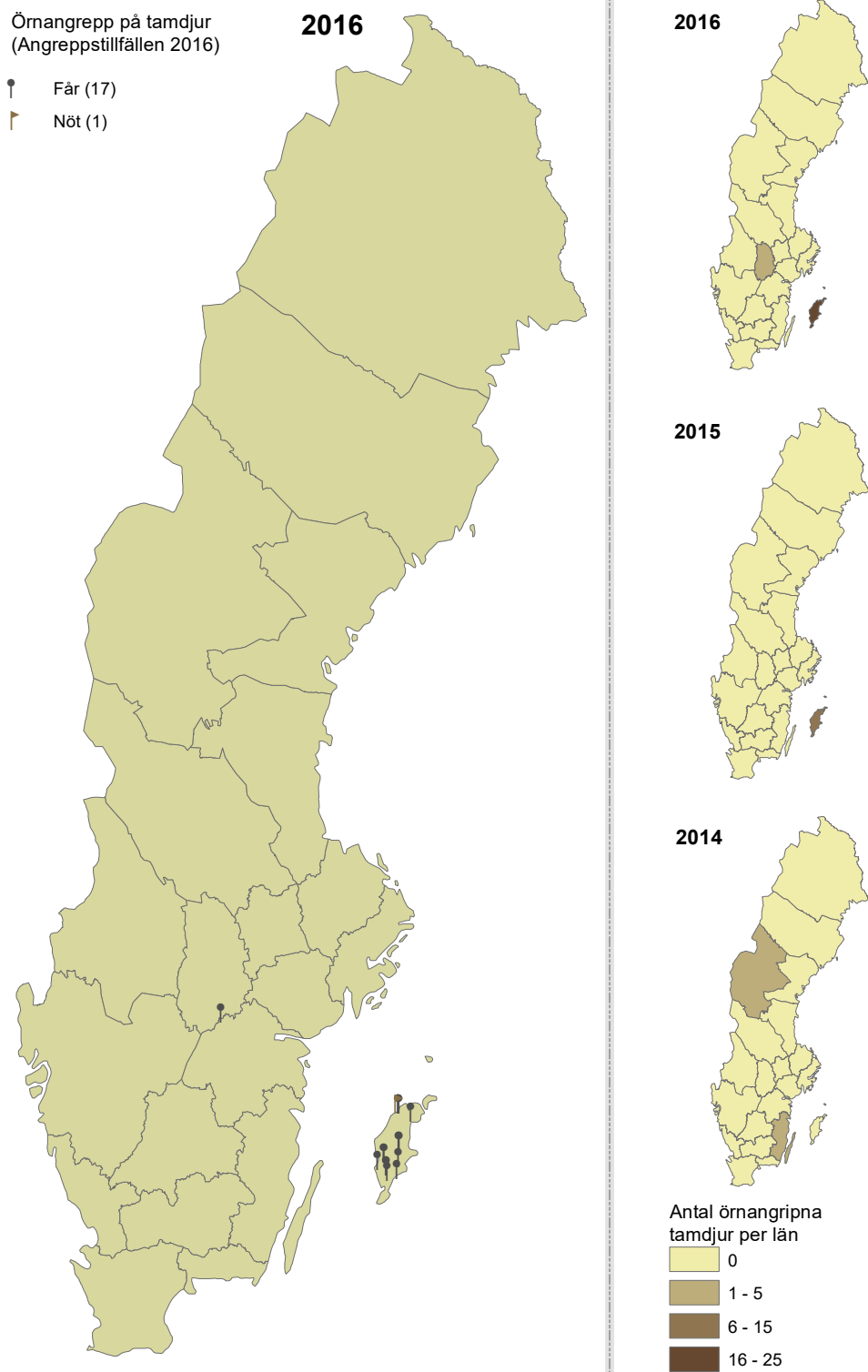
Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av örn					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	21	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	1	-	-	-	22
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	22	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	1	-	-	-	-	23

Källa: Rovbase



Källa: Rovbase

Figur 9. Skador orsakade av örn 1999-2016.



Figur 10. Skador orsakade av örn 2016.

2. Hund

Om statistiken

Statistiken för skador och ersättningar för uppkomna skador inom delområde Hund bygger för år 2016 på registreringar i Rovbase fram till och med 15 september 2017 (dagen för uttag ur Rovbase).

Redovisningen av rovdjursangrepp på hundar under 2016 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan - 31 dec 2016, som blivit besiktigade av länsstyrelsens besiktningsmän. I denna rapport redovisas endast fall där besiktningsmannen angivit att bedömningen är dokumenterad eller bedömd som säker. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningsmannen bedömer har orsakat angreppet.

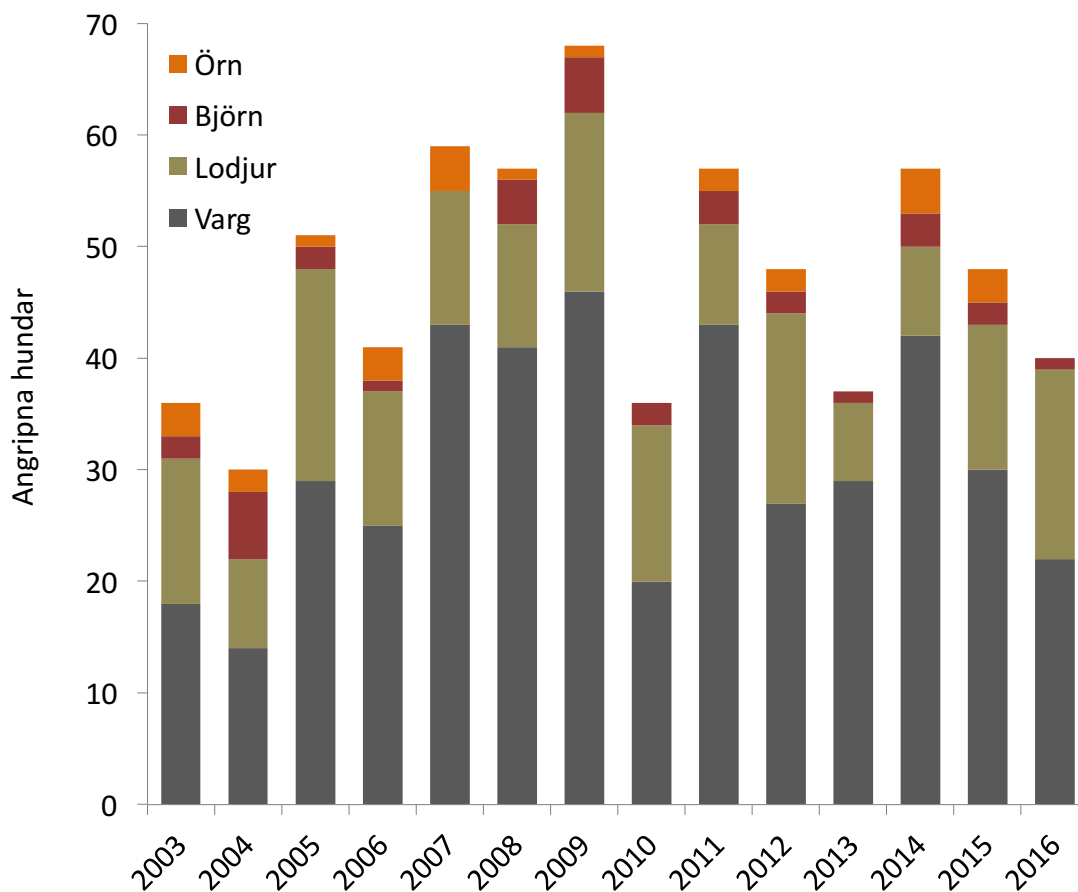
Skador på hundar 2016

Totalt angreps 43 hundar av fredade rovdjur 2016 (tabell 7 och figur 11) i situationer som inte handlade om jakt på rovdjuret ifråga. Under perioden 1997 - 2016 har det totala antalet rovdjursangripna hundar varierat mellan 0 (1997) och 70 (2009) stycken. Mellanårsvariationerna kan bero på flera faktorer som påverkar antalet jakt dagar med hund, bland annat väder och snödjup under jaktsäsongen.

Tabell 7. Antal dödade, skadade eller saknade hundar till följd av angrepp av fredade rovdjur, per län och i hela landet 2016.

Länsstyrelse	Varg			Lodjur			Björn			Örn			Totalt angripna hundar				
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Varg	Lodjur	Björn	Örn	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	3	2	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	5	2	1	-	8
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3
Gävleborg	4	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	4	3	-	-	7
Halland	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Jämtland	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottnen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Värmland	5	5	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	10	2	-	-	12
Västerbotten	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	3
Västernorrland	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	5
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	12	10	-	1	19	-	1	-	-	-	-	-	22	20	1	-	43

Källa: Rovbase



Källa: Rovbase

Figur 11. Antal hundar angripna¹ av rovdjur 2003-2016.

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur eller saknas efter ett rovdjursangrepp.

Utbetalade bidrag och ersättningar 2016

Under 2016 gavs ersättning för hundar angripna av fredade rovdjur med sammanlagt 352 000 kr och bidrag till förebyggande åtgärder med sammanlagt 493 000 kr.

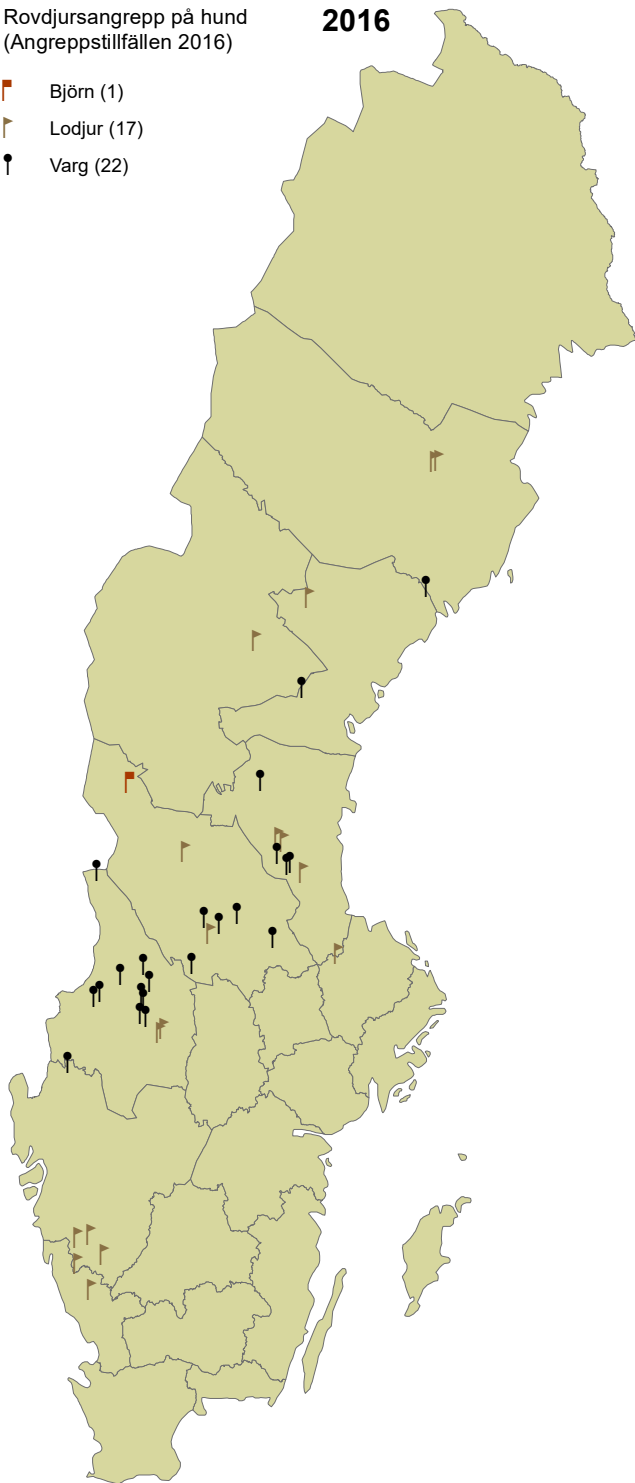
Tabell 8. Antal bidrag till förebyggande åtgärder för hundar och utbetald summa per län och i hela landet 2016 (tusen kronor).

Länsstyrelse	Antal bidrag	Summa (tusen kronor)
Dalarna	29	61
Gävleborg	19	56
Uppsala	2	6
Värmland	92	197
Västmanland	15	33
V:a Götaland	10	24
Örebro	40	113
Östergötland	1	3
Hela landet	207	493

Rovdjursangrepp på hund
(Angreppstillfällen 2016)

2016

- 🚩 Björn (1)
- 🚩 Lodjur (17)
- 📍 Varg (22)



2016



2015



2014



Antal rovdjursangripna hundar per län

- 0
- 1 - 5
- 6 - 15
- 16 - 25

Figur 12. Rovdjursangrepp på hundar 2016.

3. Gröda

Om statistiken

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och beviljade ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan 2016 - 15 sept 2017.

Rovdjursforum som tidigare varit den databas där viltskadestatistiken från länen lagts in lades under hösten 2016 ned. Inget ersättande system fanns då tillgängligt. Utdrag har därför dels gjorts genom Rovdjursforum (första delen av året) men även genom manuellt inskick av excelfiler med uppgifter från länen.

De vanligaste typerna av förebyggande åtgärder är:

- Avledande utfodring på särskilda platser för att avleda fåglarna från värdefulla odlingar (genom spridning av korn under en viss tidsperiod).
- Olika skrämselfåtgärder (t ex gasolkanoner, flaggor och spegelskrämmor).
- Avledningsåkrar där fåglarna får beta ostört.

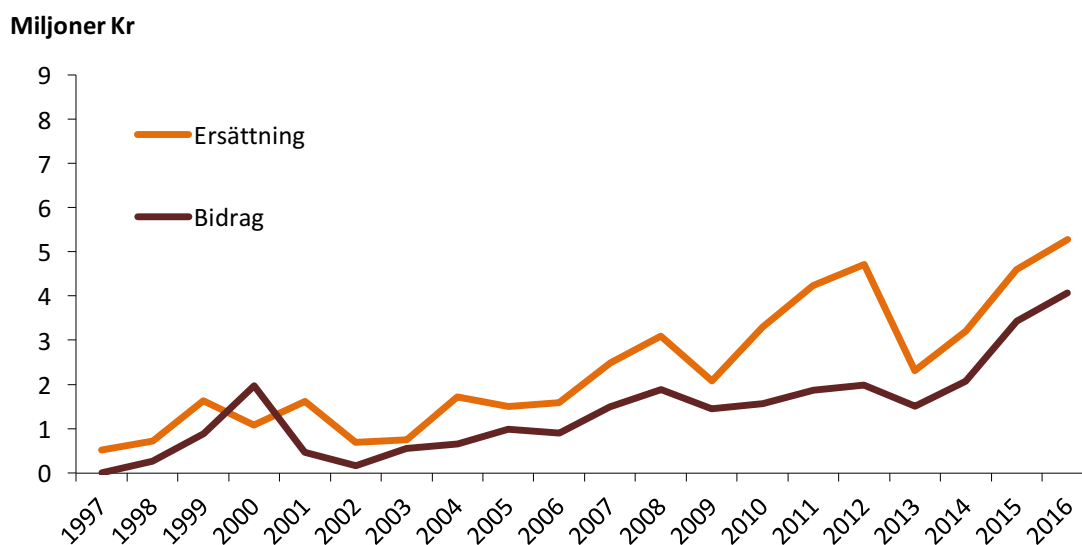
Några län finansierar även skrämselfkonsulenter under särskilt utsatta skadeperioder.

Beviljade bidrag och ersättningar 2016

Under 2016 beviljade länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder med 4 miljoner kronor. Den sammanlagda ersättningen för skador på gröda uppgick till 5,3 miljoner kronor (tabell 9 och figur 13).

Skador på gröda 2016

De skador som redovisas på gröda är besiktigade och ersatta av länsstyrelsen. I många fall har flera olika fågelarter orsakat skada på samma plats under en viss tidsperiod. Endast uppgifter om skador på gröda orsakade av fåglar och som ersatts av länsstyrelserna redovisas (med undantag för björnskadorna). Skador från grågäss ersätts av de flesta län bara under särskilda omständigheter t ex vid reservat med stora koncentrationer av gäss. Som framgår av tabell 8 arbetar flera län istället på att lämna bidrag till olika slags förebyggande åtgärder.



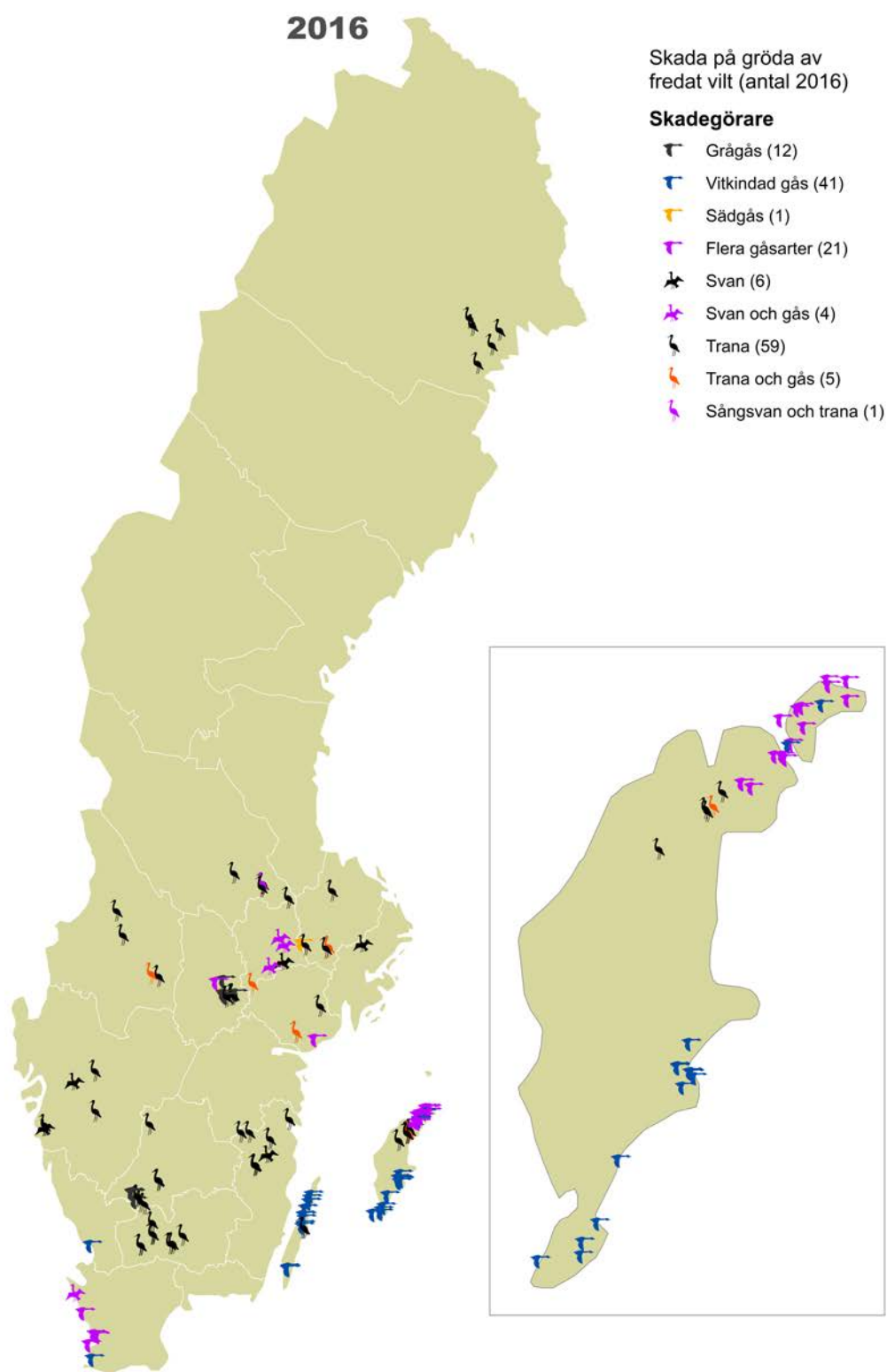
Källa: Rovdjursforum och Länsstyrelserna

Figur 13. Beviljade bidrag och ersättningar inom delområde gröda 1997-2016.

Tabell 9. Av länsstyrelserna beviljade bidrag (exkl moms) till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador av fredat vilt på jordbruksgrödor under 2016 (tusen kronor).

Länsstyrelse	Ersättning per skadegörare												Ersättning	Totalt
	Bidrag	Flera gåsararter	Grågås	Sångsvan	Sångsvan & gås	Sångsvan & knölsvan	Sångsvan & trana	Sångsvan, trana & gås	Sädgås	Trana	Trana & gås	Vitkindad gås		
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	201	-	-	-	-	-	13	-	-	31	-	-	44	245
Gotland	925	276	-	-	-	-	-	-	-	44	32	322	675	1 600
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	25	25
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	-	5	48	48
Jönköping	166	-	75	-	-	-	-	-	-	52	-	-	127	293
Kalmar	-	-	-	15	-	15	-	-	-	64	-	177	271	271
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	72	-	-	72	72
Norrboten	90	-	-	-	-	-	-	-	-	213	-	-	213	303
Skån	309	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	1 230*	1 539
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	58	38	-	-	-	-	-	-	-	36	5	-	79	137
Uppsala	-	13	-	-	-	-	-	-	11	286	24	-	334	334
Värmland	186	-	-	-	-	-	-	-	-	144	8	-	152	338
Västerbotten	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1 198	-	-	1 200	1 200
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	14	14
Västmanland	208	-	-	3	15	-	-	9	-	-	39	-	66	274
V:a Götaland	381	39	-	26	-	-	-	-	-	334	17	-	417	798
Örebro	939	7	151	-	-	-	-	-	-	66	-	-	224	1 163
Östergötland	603	-	-	69	-	-	-	-	-	17	-	-	87	690
Hela landet	4 066	373	226	113	18	15	13	9	11	2 613	125	529	5 278	9 344

*Ofullständiga data



Figur 14. Fördelning av skador på gröda i Sverige 2016. Viktigt att notera är att Skåne (33 av 39 ersättningar), Västerbottens (16 ersättningar) och Västernorrlands län (1 ersättning) inte rapporterade koordinater för uppkomna skador under 2016 och dessa skador finns därmed inte med i kartan.

Viltskadecenter (VSC) är ett nationellt kunskapscentrum rörande skador på egendom orsakade av vilt och inventering av stora rovdjur. VSC fungerar som ett servicecentrum för myndigheter, organisationer, djurägare, markägare och allmänhet i dessa frågor. VSC arbetar på uppdrag av Naturvårdsverket sedan 1996 och tillhör institutionen för ekologi vid SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Viltskadecenter, Grimsö Forskningsstation, 730 91 Riddarhyttan

www.slu.se/viltskadecenter

